

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera a soudkyň Veroniky Juříčkové a Jiřiny Chmelové v právní věci žalobce: **J. P.**, zastoupený JUDr. Helenou Obeidovou, advokátkou, sídlem Wenzigova 1871/5, Praha 2, proti žalovaným: **I) Ministerstvo dopravy**, sídlem nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1 a **II) Magistrát hlavního města Prahy**, sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, proti příkazu žalovaného II) ze dne 9. 3. 2020, č. j. MHMP 409584/2020/Šil, a proti rozhodnutím žalovaného I) ze dne 10. 10. 2022, č. j. MD-31663/2022-160/4 a č. j. MD-31663/2022-160/5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2024, č. j. 15 A 101/2022-62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaným **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Příkazem Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 9. 3. 2020 byl žalobce shledán vinným z přestupku podle § 125c odst. 1 písm. e) bodu 1 (v rozsudku městského soudu je nesprávně uvedeno § 125c odst. 1 písm. b) bodu 1, pozn. NSS) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném do 31. 12. 2023, který spáchal tím, že dne 7. 2. 2020 řídil vozidlo, k němuž neměl příslušné řidičské oprávnění. Žalobci byl tímto příkazem uložen

trest pokuty ve výši 25 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu 12 měsíců.

[2] Dne 26. 5. 2022 podal žalobce proti příkazu odpor. V něm uvedl, že se o existenci příkazu, resp. o tom, že mu byl uložen správní trest zákazu činnosti, dozvěděl až při silniční kontrole (dne 19. 5. 2022). S obsahem se žalobce podle svého tvrzení seznámil dne 24. 5. 2022.

[3] Magistrát hl. m. Prahy vyhodnotil žalobcem podaný odpor jako žádost o určení neplatnosti doručení příkazu. Usnesením ze dne 15. 6. 2022, č. j. MHMP 1025110/2022/Šil, (dále též „první rozhodnutí magistrátu“) této žádosti nevyhověl, neboť žalobce neprokázal, že si nemohl bez svého zavinění doručovanou písemnost převzít. Usnesení magistrátu ze dne 15. 6. 2022 bylo doručeno do datové schránky zástupkyně žalobce dne 16. 6. 2022 a nabylo právní moci dne 2. 7. 2022.

[4] Dne 21. 7. 2022 žalobce požádal magistrát o prominutí zmeškání úkonu (odvolání) a s touto žádostí spojil též odvolání proti prvnímu rozhodnutí magistrátu. Magistrát usnesením ze dne 15. 8. 2022, č. j. MHMP 1484206/2022/Šil, (dále též „druhé rozhodnutí magistrátu“) žádosti žalobce o prominutí zmeškání úkonu nevyhověl.

[5] Žalovaný I výrokem I rozhodnutí ze dne 10. 10. 2022, č. j. MD/31663/2022-160/5, (dále „první rozhodnutí žalovaného I“) zamítl odvolání žalobce proti prvnímu rozhodnutí magistrátu jako opožděné.

[6] Výrokem I a) rozhodnutí ze dne 10. 10. 2022, č. j. MD/31663/2022-160/4, (dále „druhé rozhodnutí žalovaného I“) žalovaný I změnil výrok druhého rozhodnutí magistrátu tak, že z něj vypustil odkaz na § 41 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a část věty ve znění „a žádost o prominutí zmeškání úkonu byla podána po uplynutí 15 dnů ode dne, kdy pominula překážka, která podateli bránila úkon učinit.“; výrokem II ve zbývajících částech druhé rozhodnutí magistrátu potvrdil. Žalovaný I dovodil, že doručení do datové schránky advokátky dne 16. 6. 2022 bylo řádné. Závažným důvodem, který vede k prominutí zmeškání úkonu, nemůže být plánovaná dovolená advokátky. Je tedy irelevantní, kdy pominula tato (domnělá) překážka, protože uvedenou část výroku vypustil.

[7] Žalobce žalobou brojil proti příkazu žalovaného II a prvnímu i druhému rozhodnutí žalovaného I ve spojení s prvním a druhým rozhodnutím magistrátu jako správního orgánu I. stupně.

[8] K námitkám směřujícím proti příkazu městský soud uvedl, že doručeníka obsahuje všechny náležitosti a nevzbuzuje pochybnosti o tom, že doručování proběhlo tak, jak předpokládá správní řád. Doručeníka je přitom podle městského soudu veřejnou listinou. Protože žalobce nebyl v místě trvalého pobytu – na adrese Úřadu městské části Praha 4 – zastižen, zásilka byla uložena na poště a na adrese ohlašovny doručovatelka zanechala oznámení o uložení zásilky a výzvu s poučením. Žalobce si však zásilku s příkazem ve stanovené lhůtě nevyzvedl, uplatnila se tak fikce doručení a po marném uplynutí lhůty k podání odporu nabyl příkaz právní moci. Nepodložené tvrzení žalobce, že úřednice na ohlašovně mu k jeho opakovaným dotazům sdělovaly, že tam nic nemá, není způsobilé zvrátit úsudek o skutkovém stavu, který vyplývá z údajů na doručence.

[9] Městský soud doplnil, že ohlašovny mají povinnost zajistit vhodné místo k uložení a umožnění převzetí oznámení o uložení zásilky a výzvy s poučením fyzickým osobám,

pokračování

které tam mají evidovaný trvalý pobyt, záleží však především na aktivitě a odpovědnosti těchto osob, zda a jak se reálně dostanou k písemnostem doručovaným jim na adresu ohlašovny.

[10] Městský soud nepřisvědčil námitce, že příkaz měl být doručován na adresu majitelky a provozovatelky vozidla, s nímž žalobce spáchal přestupek. Žalobce nepožádal, aby mu byl v evidenci obyvatel veden údaj o adrese, na kterou mu mají být doručovány písemnosti. Nebylo povinností žalovaného II kontaktovat provozovatelku vozidla s dotazem na korespondenční adresu žalobce.

[11] Z uvedených důvodů městský soud odmítl žalobu v části, v níž se žalobce domáhal zrušení příkazu, neboť žaloba proti pravomocnému příkazu je nepřípustná.

[12] Městský soud dále nesouhlasil s námitkami, že první rozhodnutí magistrátu a první rozhodnutí žalovaného I jsou nicotná z toho důvodu, že obě tato rozhodnutí navazují na příkaz, který byl podáním odporu zrušen. První rozhodnutí magistrátu žalobce považoval za nicotné také z toho důvodu, že magistrát nerozhodl o odporu, nýbrž odpor svévolně posoudil jako žádost o určení neplatnosti doručení příkazu, a tedy rozhodl o neexistující žádosti. Městský soud vyhodnotil, že žalobcův konstrukt o nicotnosti je nedůvodný. Odpor podaný po více než dvou letech od právní moci příkazu neměl na jeho existenci či právní moc vliv. Magistrát správně posoudil podaný odpor podle obsahu jako žádost o určení neplatnosti doručení příkazu. Odvolání proti prvnímu rozhodnutí magistrátu podal žalobce po lhůtě pro podání odvolání, žalovaný I tedy odvolání svým prvním rozhodnutím správně zamítl jako opožděné.

[13] Městský soud nepřisvědčil ani námitkám, jimiž žalobce zpochybnil přezkoumatelnost a zákonnost druhého rozhodnutí magistrátu a druhého rozhodnutí žalovaného I.

[14] K námitce, že magistrát svévolně posoudil žalobcovu žádost o prominutí zmeškání úkonu jako žádost o prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání a rozhodoval o něčem, co žalobce nepožadoval, městský soud uvedl, že obsahově v uvedených termínech žádný rozdíl není, jedná se o vyjádření téhož institutu dle § 41 správního řádu. Z druhého rozhodnutí magistrátu je zřejmé, že plánovanou dovolenou žalobcovy advokátky magistrát nepovažoval za závažný důvod dle § 41 správního řádu, je lhostejno, kdo se do datové schránky advokátky přihlásil a stvrdil doručení písemnosti. Žalovaný I ve svém druhém rozhodnutí úvahy magistrátu rozvinul, což je v souladu s jednotou řízení. Důvodnou neshledal městský soud ani námitku, že první rozhodnutí magistrátu mělo být doručováno též substitutovi žalobcovy advokátky. Účinky vyvolává pouze doručení zástupci účastníka, nikoli zástupci zmocněnce. Bylo na žalobcově advokátce, aby si po dobu plánované nepřítomnosti zařídila vybírání datové schránky takovou osobou, která by ji samotnou či jejího substituta informovala o písemnosti, jejíž doručení je spojeno s počátkem lhůty k podání odvolání.

[15] Městský soud shledal, že obě rozhodnutí žalovaného I, jakož i jim předcházející rozhodnutí magistrátu byla vydána v souladu se zákonem, proto žalobu v této části zamítl jako nedůvodnou.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[16] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost podle § 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“).

[17] Stěžovatel namítal, že odmítnutí žaloby bylo nezákonné. Podání, které žalobce učinil, bylo formálně i obsahově odporem, rozhodnutí magistrátu o neexistující žádosti musí být nicotným aktem. Odpor nebyl odmítnut pro opožděnost, byl přijat, ale bylo s ním zacházeno jako s jiným úkonem. Dle stěžovatele přijetím odporu, zejména v důsledku zacházení s ním jako s účinným úkonem, byť jiným, došlo ke zrušení příkazu. Odpor je považován za opravný prostředek *sui generis*, jímž dochází k zániku napadeného příkazu. Z odůvodnění rozsudku nelze zjistit, na jakém základě soud dospěl k závěru, že se jednalo o žádost o určení neplatnosti doručení příkazu.

[18] Fiktivní doručení příkazu stěžovatel označil za neplatné. Stěžovatel se nic o probíhajícím řízení ani o doručování příkazu nedozvěděl, přestože se chodil na úřad preventivně ptát. Nedozvěděl se k tomu nic ani při silniční kontrole dne 7. 2. 2020.

[19] Dále stěžovatel uvedl, že přestupek spočívající v nesouladu barvy vozidla uvedené v technické dokumentaci vozidla a skutečného stavu se týkal držitele a vlastníka motorového vozidla, který nebyl obeslán, ačkoli měl být. Adresa tohoto vlastníka byla korespondenční adresou stěžovatele. Žalovaný II měl tuto adresu k dispozici. Dle stěžovatele soud dospěl k nepřesnému skutkovému závěru, že žalovaný II „adresu na stěžovatele“ neměl. To je v rozporu se skutečností, byť jeho korespondenční adresa nebyla výslovně jako korespondenční označena. Stěžovatel k tomu navrhl svůj výslech, soud jej však odmítl jako nadbytečný. Neobstojí závěr, že žalovaný II neměl k dispozici údaje o propojení stěžovatele s vlastníkem vozidla.

[20] Stěžovatel dále poukázal na právo na spravedlivý proces, zahrnující řadu procesních práv, včetně možnosti vyjádřit se k věci samé a k důkazům i navrhopat důkazy. Nezbytnou podmínkou však je, aby účastník o řízení věděl. Stěžovatel nesouhlasil s argumentací městského soudu, že každý je povinen zajistit si na adrese trvalého pobytu či adrese pro doručování přebírání písemností zasílaných orgány veřejné moci a v opačném případě nést negativní následky včetně případné fikce doručení. Stěžovatel uvedl, že mu není znám zákon, který by mu ukládal takovou povinnost. Aplikací takové povinnosti dochází k upřednostňování fikce formálního doručení před reálným doručením, které jedinečně zajišťuje možnost uplatnit právo na spravedlivý proces. Je třeba rozlišovat mezi skutečnou nemožností adresáta písemnost převzít a účelovým nepřebíráním pošty. Stěžovatel se chodil na možnou zásilku ptát, nic víc udělat nemohl. Žalovaný II možnost doručovat na jinou adresu měl.

[21] Dále stěžovatel namítal, že druhé rozhodnutí magistrátu nebylo odůvodněno, žalovaný I rozhodnutí odůvodnil dodatečně, namísto aby je zrušil. Již jen z tohoto důvodu mělo být žalobě vyhověno. Dále stěžovatel namítal, že judikaturní zúžení vážných důvodů na skutečnosti nahodilé či mimořádné vybočuje z legálního textu. Výklad, který zastával městský soud ve svém rozsudku, vylučuje, aby samostatný advokát čerpal někdy během svého života dovolenou, aniž by musel vypovídat smlouvy o zastoupení. Statut svobodného člověka by se při tomto výkladu blížil nevolníkovi.

[22] Zástupkyně stěžovatele měla zajištěného substituta, který jednal s úřady ve věci stěžovatele sám. Žalovanému I nic nebránilo doručit rozhodnutí i substitutovi. Dle stěžovatele podstatou není to, že doručení rozhodnutí bylo přijato, ale objektivní nemožnost

pokračování

kvůli dočasné nepřítomnosti reagovat. Stěžovatel zdůraznil, že brigádnice pouze založila rozhodnutí doručené do datové schránky jeho zástupkyně do došlé pošty.

[23] Stěžovatel dále upozornil, že jednání, které je mu kladeno v přestupkovém řízení za vinu, z materiálního hlediska zřejmě přestupkem vůbec není.

[24] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[25] Žalovaný I ve svém vyjádření odkázal na rozsudek městského soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[26] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[27] Poté přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[28] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval okruhem námitek směřujících proti příkazu ze dne 9. 3. 2020 a odmítnutí žaloby, již stěžovatel příkaz napadl.

[29] Stěžovatel namítal, že doručení příkazu nemělo účinky, neboť se o něm stěžovatel nedozvěděl. Nejvyšší správní soud však shledal správný závěr městského soudu, že příkaz byl stěžovateli doručen v souladu se zákonem.

[30] Žalovaný II v souladu se zákonem doručoval příkaz na adresu Úřadu městské části Praha 4, neboť na této adrese měl stěžovatel nahlášen trvalý pobyt a jinou adresu jako doručovací stěžovatel v evidenci obyvatel nahlášenou neměl (§ 20 odst. 1 správního řádu). Tvzení stěžovatele, že žalovaný II měl jeho „skutečnou korespondenční adresu“ k dispozici, nemá na zákonnost způsobu doručení v této věci vliv. Stěžovatel v kasační stížnosti sám uvedl, že jeho „skutečná korespondenční adresa“ nebyla jako adresa pro doručování označena. Správní orgán není povinen zjišťovat, kde se adresát skutečně zdržuje a zda doručení písemnosti adresátovi na adresu uvedenou v § 20 odst. 1 správního řádu, části věty před středníkem, může být fakticky úspěšné.

[31] Ačkoli stěžovatel proti argumentu městského soudu, že doručenka je veřejnou listinou, nic nenamítal, Nejvyšší správní soud považuje za nezbytné tuto část argumentace městského soudu korigovat. Již v rozsudcích ze dne 27. 4. 2006, č. j. 2 Afs 158/2005-82, či ze dne 31. 3. 2010, č. j. 9 As 65/2009-61, Nejvyšší správní soud konstatoval, že poštovní doručenka od účinnosti zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách, veřejnou listinou není. Tato skutečnost však neznamená, že by vůbec nebyla způsobilá prokázat doručení. Ke zpochybnění doručení dle údajů na doručence stačí, aby adresát tyto údaje znevěrohodnil představením jiné srovnatelně pravděpodobné skutkové verze, nemusí však nezbytně prokázat opak toho, co plyne z doručenky. V rozsudku ze dne 24. 1. 2014, č. j. 7 As 30/2013-34, Nejvyšší správní soud doplnil, že § 50f odst. 3 občanského soudního řádu, který doručenku za veřejnou listinu prohlašuje a na nějž městský soud odkázal, se týká

pouze doručky užívané při doručování podle občanského soudního řádu. Toto ustanovení přiměřeně platí i pro správní soudnictví (§ 64 s. ř. s.), nikoliv však pro správní řízení.

[32] Správně však již městský soud konstatoval, že stěžovatel nepředestřel srovnatelně pravděpodobnou verzi reality, která by relevantně zpochybnila údaje uvedené v doručence. Tvzení stěžovatele, že se na ohlašovnu chodil preventivně ptát, tyto údaje nevyvrací, navíc je nekonkrétní a nepodložené.

[33] Stěžovatel vyjádřil nesouhlas s argumentem městského soudu, že každý je povinen si na adrese trvalého pobytu či adrese pro doručování zajistit přebírání písemností zasílaných orgány veřejné moci, v opačném případě musí nést negativní následky včetně fikce doručení. Nejvyšší správní soud této argumentaci městského soudu přisvědčuje. Podstatou zákonných pravidel pro doručování písemností správními orgány je zajistit efektivitu doručování (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2016, č. j. 3 As 241/2014-413). Možnost požádat o zápis adresy pro doručování do evidence obyvatel a volba adresy pro doručování (§ 10b odst. 1 zákona o evidenci obyvatel) je rozhodnutím jednotlivce v jeho autonomní sféře. Bylo rozhodnutím stěžovatele, že nevyužil možnost mít v evidenci obyvatel zapsán údaj o žádoucí adrese pro doručování písemností, tím spíše za situace, kdy měl trvalý pobyt hlášen na adrese ohlašovny.

[34] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu konstatoval, že právní úprava fikce doručení sice představuje zásah do práva na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, tento zásah však označil za přípustný, neboť fikce doručení má zabránit, aby účastníci řízení nepřebíráním písemností bez relevantního důvodu nebránili postupu řízení (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2016 č. j. 3 As 241/2014-413, s odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2013, sp. zn. III. ÚS 272/13).

[35] Stěžovatel dále namítal, že podání, které dne 26. 5. 2022 učinil, bylo odporem proti příkazu, nikoli žádostí o určení neplatnosti doručení příkazu; rozhodnutí o určení neplatnosti doručení je tedy dle stěžovatele nicotné, přičemž z rozsudku městského soudu nelze seznat důvody, na jejichž základě městský aproboval, že podání stěžovatele ze dne 26. 5. 2022 bylo správně posoudit jako žádost o určení neplatnosti doručení.

[36] Městský soud ve svém rozsudku odkázal na zákonné pravidlo, podle něž se podání učiněná vůči správním orgánům posuzují podle svého obsahu, bez ohledu na to, jak jsou označena, a vysvětlil, že v podání, které stěžovatel sice označil jako odpor, zpochybnil doručení příkazu (body 62 a 66 rozsudku městského soudu). Nejvyšší správní soud se tedy s námitkou nedostatečného odůvodnění této otázky v rozsudku městského soudu neztotožnil.

[37] S uvedeným vypořádáním souhlasí Nejvyšší správní soud též věcně. Podání učiněné stěžovatelem dne 26. 5. 2022 nemohlo být účinným odporem, neboť bylo učiněno dávno po uplynutí lhůty stanovené pro podání odporu (jak Nejvyšší správní soud odůvodnil výše, doručení příkazu proběhlo v souladu se zákonem, příkaz tak byl doručen 23. 3. 2020). Následek spočívající ve zrušení příkazu bez dalšího, jehož se stěžovatel dovolává, má jen odpor podaný v zákonné lhůtě (§ 150 odst. 3 správního řádu). Jestliže magistrát za takové situace stěžovatelovo podání posoudil jako žádost o určení neplatnosti doručení ve smyslu § 24 odst. 2 správního řádu, postupoval v zájmu ochrany stěžovatelových práv a v souladu s obsahem podání. Nešlo o situaci, kdy by správní orgán podsunul podateli tvrzení či

pokračování

námítky, které by byly v rozporu s reálným obsahem podání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2013 č. j. 4 As 141/2013-28). Námitka, že rozhodnutí o žádosti o určení neplatnosti doručení bylo nicotné pro neexistující žádost, tak není důvodná.

[38] Městský soud dospěl ke správnému závěru, že příkaz byl stěžovateli řádně doručen a stěžovatel nepodal odpor v zákonné lhůtě. Stěžovatel tedy účinně nevyčerpal procesní prostředky nápravy, které měl v řízení před správním orgánem k dispozici. Žaloba proti pravomocnému příkazu tudíž byla podle 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. a) s. ř. s. nepřijatelná.

[39] Stěžovatel dále namítal, že rozhodnutí magistrátu o jeho žádosti o zmeškání úkonu nebylo odůvodněno, žalovaný I měl proto rozhodnutí zrušit a nikoli je dodatečně odůvodnit.

[40] Již městský soud k této námitce uvedl, že z rozhodnutí magistrátu je patrné, že dovolenou zmocněné advokátky stěžovatele magistrát nepovažoval za závažný důvod ve smyslu § 41 odst. 4 správního řádu, žalovaný I ve svém rozhodnutí odůvodnění správního orgánu I. stupně rozvinul.

[41] Judikatura správních soudů potvrzuje, že správní orgán II. stupně je oprávněn provést dílčí korekce či doplnění odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně, neboť z hlediska přezkumu ve správním soudnictví tvoří rozhodnutí správních orgánů obou stupňů jeden celek (např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003-56, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 12. 2007, č. j. 4 As 48/2007-80, nebo rozsudek ze dne 14. 3. 2013, č. j. 4 As 10/2012-48). Nejvyšší správní soud tak souhlasí se závěrem městského soudu, že rozvinutí důvodů rozhodnutí správního orgánu I. stupně nelze žalovanému důvodně vytýkat.

[42] Stěžovatel dále namítal, že judikurní výklad závažných důvodů nastalých bez zavinění účastníka ve smyslu § 41 odst. 4 správního řádu vybočuje z legálního textu. Judikatura správních soudů, proti níž stěžovatel námitkou brojí, je ustálená a konzistentní (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2015, č. j. 7 Azs 13/2015-28, ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 As 208/2015-48, ze dne 3. 12. 2020, č. j. 7 As 192/2020-35, usnesení ze dne 30. 1. 2023, č. j. 4 As 435/2021-71). Použití jiných explikačních či opisných výrazů, než které jsou vyjádřeny v doslovné dikci normy, je podstatou interpretace právních pravidel. Výklad, že závažné důvody nastalé bez zavinění účastníka ve smyslu § 41 odst. 4 správního řádu jsou důvody objektivní, neplánované, bez možnosti jednotlivce nastalou skutečnost jakkoliv ovlivnit, odpovídá podstatě institutu prominutí zmeškání úkonu a není ani v rozporu s jazykovým vyjádřením normy obsažené v § 41 odst. 4 správního řádu. Pokud by závažnými důvody odůvodňujícími prominutí zmeškání úkonu měly být (rovněž) skutečnosti, které jednotlivec mohl ovlivnit, resp. mohl zabránit jejich vzniku, lhůty stanovené pro učinění určitého úkonu vůči správnímu orgánu by tak postrádaly smysl. Argumentace stěžovatele, že ve světle závěrů této judikatury advokát za celou dobu své praxe nemůže vycestovat či čerpat dovolenou, a jeho statut se blíží nevolníkovi, je nesmyslná. Stěžovatel zcela pomíjí doplňující vysvětlení městského soudu, že stěžovatelova advokátka si měla po dobu své dovolené zařídit vybírání datové schránky osobou, která by ji samotnou či jejího substituta informovala o písemnosti, s jejímž doručením je spojen počátek lhůty

k podání odvolání (bod 71 rozsudku městského soudu). Je zřejmé, že bylo možno nastalou skutečností ovlivnit a zmeškání lhůty zabránit.

[43] Skutečnost, že důvody, které zapříčinily zmeškání úkonu, nastaly u zástupkyně účastníka řízení a nikoli přímo u účastníka, na věci nic nemění. Vyplývá z povahy zastoupení, že úkony zmocněnce (včetně nekonání) jsou přičitatelné zmocněnci, a to k dobru i k tíži. Jestliže lze v souladu se zásadou *práva náleží bdělým* vyžadovat určitou bdělost a procesní aktivitu po účastníkovi řízení, tím spíše to platí v případě účastníka řízení zastoupeného advokátem. Liknavost na straně advokáta mohou stěžít napravit správní orgány či soudy.

[44] Stěžovatel v této souvislosti též namítal, že žalovanému I nic nebránilo doručit rozhodnutí rovněž substitutovi. Ani tuto námitku Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou. Zákonné pravidlo zní, že se písemnosti účastníkovi správního řízení, který je zastoupen, doručují prostřednictvím jeho zástupce (§ 34 odst. 2 správního řádu). Substitut je však zástupcem účastníkem zmocněného zástupce (advokáta), nikoli zástupcem účastníka, jak správně akcentoval městský soud. Skutečnost, že fakticky správnímu orgánu nic nebránilo doručit rozhodnutí rovněž substitutovi stěžovatelovy advokátky, na právních pravidlech doručování nic nemění.

[45] Námitka stěžovatele, že jednání, které je mu kladeno za vinu, z materiálního hlediska přestupkem není, se netýká předmětu napadených rozhodnutí. Správní soudy příkaz věcně nepřezkoumávaly, neboť městský soud žalobu správně odmítl.

IV. Závěr a náklady řízení

[46] S ohledem na shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[47] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první a odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Žalobce jako stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaní měli ve věci úspěch, Nejvyšší správní soud jim však náhradu nákladů nepřiznal, neboť jejich náklady nepřekračují rámeček běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. ledna 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu